

TELESKOP

[Naslovnica](#) [Hrvatska](#) [Svijet](#) [Kolumne](#) [Zelena Hrvatska](#)

[Hrvatska](#), [Izdvojeno](#), [Tema dana](#)

TELESKOP EKSKLUZIVNO OTKRIVA: Tko je poznati hercegovački tajkun koji je financirao Milana Bandića na početku njegove karijere

objavljeno prije 1 tjedan Piše [Dražen Čurić](#)

2

Milan Bandić vlada Zagrebom već punih dvadeset godina. O njegovom životnom i političkom putu napisane su dvije knjige i tisuće novinskih članaka, ali neki ključni dijelovi njegove biografije ostali su i dalje prilično nepoznati. Nedostaju bitni podaci o pojedinim prijelomnim trenucima u njegovom političkom životu, a koji su možda najviše utjecali na Bandićevu karijeru. Gradonačelnikovi biografi uglavnom sladunjavo pišu da je radio teške fizičke poslove još za vrijeme studija na zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti pa tako vole naglasiti da je istovarivao šećer i ugljen te žbukao fasade. O trivijalnostima su se raspisivali nadugo i naširoko, a bitne stvari zaobilazili su i relativizirali koliko god je bilo moguće.

Popularno

[Stipo Mlinarić Čipe pita Andreja](#)

[Plenkovića: Zašto je agent SOA-e došao po pijane HDZ-ovce?](#)

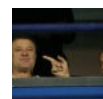
2 days ago

[Đikić u sukobu s](#)

[Primorcem: Čini mi se da sam pogodio u sridu, izbjegavate dati direktne odgovore](#)

3 days ago

[TELESKOP OTKRIVA: Bandić se u svojoj kući u Hercegovini tajno sastao i feštao sa Zdravkom Mamićem](#)

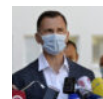
2 days ago

[Hoće li se cijepiti:](#)

[Akademik Radman dao pomalo kompliciran odgovor na vrlo jednostavno pitanje](#)

4 days ago

[Dragan Primorac poslao pismo](#)

[upozorenja Teleskopu: Zasmetao mu naslov "Ivan Đikić postavlja prava pitanja: Je li Dragan Primorac"](#)

[Dragan Primorac](#)

Tek taksativno navode da je diplomirao 1981. godine i odmah potom otišao u Jugoslavensku narodnu armiju. Kada se vratio iz JNA čekao ga je posao o tvornici "Ledo", a nedugo nakon toga dobio je elitno namještenje u Općinskom komitetu Saveza komunista Hrvatske na Peščenici.

U Hrvatskoj nikada nije bilo jednostavno naći posao, ali prodorni i ambiciozni Hercegovac iz Pogane Vlake nije imao takvih problema. Poznanstvo s pravim ljudima, članstvo u političkoj organizaciji i dobra ženidba uvijek su bili provjerena formula za uspon na društvenoj ljestvici, što je na vrijeme shvatio i mladi Bandić.

U startu je zadovoljio sve kriterije za brzo napredovanje jer se još na fakultetu učlanio u Savez komunista, održavao veze sa svojim Hercegovcima, a prilično dobro je komunicirao i s ljudima u novoj – zagrebačkoj sredini, iz koje dolazi njegova supruga Vesna. Bandić je djelovao na svim frontovima društvene i političke scene pa je već tada bilo jasno da će se otvoriti neki put prema vrhu.

Jedna je linija "društvenog djelovanja" bila klasična veza sa „zemljacima" koji su krenuli za boljim životom u mitski Zagreb, ali ne treba zanemariti ni partijsku vezu koju je imao sa snažnom „čelijom" u svom rodnom kraju. Na Bandićevu karijeru veliki utjecaj je imao poznati poduzetnik iz njegovog sela Anđelko Leko kod kojeg je neko vrijeme stanovao kada je došao u Zagreb.

Milan Bandić i Ivica Račan dočekuju rezultate lokalnih izbora 2005. godine na kojima je SDP ponovno pobijedio u Zagrebu Foto: Dario Grzelj/Hina

„Naravno da je bio dobar s onim Hercegovcima koji su bili bliski Partiji. Bili su to Anđelko Leko i ta ekipa. I on i Leko potječu iz dijela općine Grude koja je imala partijsku ćeliju koja je bila aktivna prije Drugog svjetskog rata, za razliku od zapadnog dijela općine koji to nije imao", izjavio je za Teleskop poznati menadžer i bivši političar podrijetlom iz Gruda, dodajući da su Leko i Bandić zadržali dobre odnose i međusobno se potpomagali.

Koautor knjige „Kumek" Saša Paparella tvrdi da je Milan Bandić rođen u komunističkoj obitelji i da je njegov otac Jozo također bio član Saveza komunista.

„Bandić je iz pravovjerne jugoslavenske obitelji, i otac Jozo i Milan ušli su u partiju. Otac je prošao obuku za rezervnog oficira JNA", izjavio je za Teleskop Paparella.

Milan Bandić je i preko svoje supruge Vesne, koju je upoznao dok je još bio brućo na fakultetu, a ljubav su vrlo brzo okrunili brakom, ostvarivao korisne kontakte i upoznao socijalni milje u kojemu se kretala ta rođena Zagrepčanka. Neki sugovornici Teleskopa tvrde da je upravo Bandićev tast, odnosno punac kako bi rekli u Hercegovini, zaslužan za otvaranje nekih socijalnih i političkih vidika, čak i da je napravio najveći poguranac za njegovu političku karijeru.

„Nešto mi zvuči njegov tast. Mislim da je on bio neka faca negdje", kaže za Teleskop nekad vrlo moćni i utjecajni HDZ-ovac i blizak suradnik prvog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana. Uvjeren je da je Bandić morao imati neku „špagu" jer se takvi poslovi i pozicije ne dobivaju slučajno. Vjerojatno su tast ili Leko pomogli Bandiću da „nade" posao u Ledu gdje je, tako barem piše u knjizi „Ja, Milan" autora Ivana Pandžića i Jelene Badovinac, najprije radio u hladnjači na minus 25 stupnjeva, da bi potom završio u kancelariji. Ne treba

[korona profiter?"](#)

4 days ago

[Medved brani koalicijs](#)

[Pupovčevim SDSS-om i jako stidljivo govori o odšteti koju Srbija treba platiti](#)

4 days ago

Izbor urednika

[TELESKOP OTKRIVA MOĆNE VEZE](#)

[SLOBODANA LJUBIČIĆA](#)

[KIKAŠA: Kako je Todorčić pomagao Bandiću još dok je bio u "ilegali"](#)

izbor urednika

[TELESKOP EKSKLUZIVNO OTKRIVA: Tko je poznati hercegovački tajkun koji je financirao Milana Bandića na početku njegove karijere](#)

isključiti ni mogućnost da je Partija poslala mladog Bandića da se brine za političko pravovjerje radnika u važnoj tvornici.

Malo je čudno da fakultetski obrazovan mladić i član Partije radi u hladnjači. Može se protumačiti da mu je hladnjača bila samo ulaz u sustav u kojemu se kasnije dobio solidno administrativno radno mjesto. Prema dostupnim podacima teško se može dešifrirati što je mladi Bandić točno radio u Ledu, ali sudeći po izjavama naših sugovornika bio je zadužen za neku vrstu "društveno političkog rada". Najvjerojatnije je radio poslove vezane uz partijsku organizaciju, jer ne treba zaboraviti da je tada Komunistička partija djelovala prema mjestu rada, a ne prema mjestu stanovanja, kako sada djeluju normalne demokratske stranke. Bandić je očito bio neka vrsta „časnika za vezu” s lokalnom partijskom organizacijom, što mu je, pokazat će se kasnije, bila odlična odskočna daska za političko umrežavanje i napredovanje.

Upada u oči i da je Milan Bandić izbjegavao govoriti o svojim političkim počecima: U novinskim arhivama o ovoj fazi njegovog političkog djelovanja gotovo da i nema ozbiljnih tekstova. Bandić se očito nije imao čime pohvaliti, a mediji su, iz samo njima znanih razloga, poštovali ovu nikada izgovorenu želju moćnog gradonačelnika.

Slobodan Ljubičić Kikaš, dugogodišnji bliski i utjecajni suradnik Milana Bandića, tvrdi da se najdugovječniji gradonačelnik Zagreba bavio novinarstvom u Ledu i da mu je taj žurnalistički posao omogućio ključno poznanstvo i otvorio prostor za veliku političku karijeru. Autori knjige "Kumek" pak tvrde da nema govora o novinarstvu nego da je Milan Bandić, u najboljem slučaju, tek bio urednik zidnih novina.

U svakom slučaju, prema Ljubičićevoj verziji, Bandić se na nekom „novinarskom zadatku” upoznao s Ivanom Šikićem koji je osamdesetih godina prošlog stoljeća bio značajna partijska figura na lokalnoj razini na Peščenici. Slobodan Ljubičić tvrdi da je upravo Ivan Šikić, koji je u to vrijeme bio nešto kao gradonačelnik općine Peščenica, povukao Bandića iz Leda i zaposlio ga na Peščenici kao stručno-političkog radnika za Općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu u Općinskom komitetu Saveza komunista Hrvatske. „Više od 90 posto sam siguran da ga je tamo zaposlio gospodin Ivan Šikić. Tada se u partiji zapošljavalo internim natječajem, a ne javno. Tako je i danas u svim sličnim organizacijama”, izjavio je za Teleskop Slobodan Ljubičić Kikaš.

Treba podsjetiti da je Zagreb u to vrijeme bio podijeljen na općine i da nije imao gradonačelnika kao sada, nego je svaka općina imala svoga šefa. Tek je reformom lokalne samouprave, nakon demokratskih izbora 1990. godine, Zagreb postao jedna politička cjelina. Bandić je proveo sedam ugodnih i mirnih godina u Općinskom komitetu gdje je dočekao prve demokratske izbore i dolazak HDZ-a na vlast. Bandić ne pamti po dobru dolazak Tuđmanovog HDZ-a, jer su on i njegovi kolege bili i prve „žrtve” prvih parlamentarnih izbora.

Slobodan Ljubičić tvrdi da su „stručne službe” Saveza komunista Hrvatske bile raspuštene već početkom svibnja 1990. godine, dakle i prije nego što je HDZ formalno preuzeo vlast, a to je napravio tadašnji predsjednik stranke Ivica Račan koji je smatrao da Partija neće moći financirati tako golemi aparat kada ode s vlasti. Nastao je masovni bijeg iz SDP-a. Prema nekim računicama, samo iz zagrebačke organizacije otišlo je od 60 do 70 tisuća komunista koji su do tada uredno plaćali članarinu i održavali birokratski sustav. S obzirom na to da su ti općinski komiteti bili zapravo dijelovi stranke, Račan je s pravom zaključio da ne može financirati tako glomazan aparat.

Ljubičić dobro poznaje tadašnju situaciju jer je on u bivšoj općini Trnje radio isti posao kojeg je Bandić radio na Peščenici.

„Ja sam poslije 1990. godine izgubio posao kao i Bandić. To je bilo normalno u to vrijeme. Mi smo prvi u Hrvatskoj dobili otkaze. Sjećam se da je to bio 2. svibnja 1990. godine. Račan je podijelio oko 170 otkaza u Zagrebu”, kaže Slobodan Ljubičić.

[Sramotna presuda
sutkinje Kvaternik:
Kamenički obijesno
vozio, ubio dvije
žene pa dobio samo
4,5 godine](#)

[Što povezuje
ministra Beroša i
novog ravnatelja KB
Dubrava: Članovi su
HDZ-a i još jedne
ekskluzivne
organizacije](#)

[Odvjetnik Veljko
Miljević dokazao:
Premijer Plenković
je znao da se
istražuje Dragan
Kovačević](#)

[Uvodi li ministrica
Obuljen Koržinek
cenzuru na mala
vrata: Evo što je o
tome rekla ugledna
profesorica](#)

Facebook

Slobodan Ljubičić Kikaš (s kapom na glavi) i Milan Bandić radili su u općinskim komitetima Saveza komunista Hrvatske, ali se nisu poznavali sve do sloma komunizma Foto: Denis Cerić/HIna

Ljubičić je ostao bez posla pa se okrenuo privatnom biznisu, a Bandić je nekom čudnom 'akrobacijom' postao profesionalni predsjednik Saveza komunista na Peščenici, što znači da nije završio na cesti kao što su završili deseci njegovih kolega. Bandić je već tada pokazao da je vješt u političkom preživljavanju i da se može izvući iz naizgled nemoguće situacije. Iako nije ostao bez posla, takvo traumatično iskustvo, u kojemu su deseci njegovih kolega ostali bez radnog mjesta, vjerojatno je ostavilo značajne posljedice na Milana Bandića. U svom neposrednom okruženju svjedočio je kako se preko noći urušavaju egzistencije, a od pripadnika partijske elite postaje čovjek na rubu društva. Možda je baš zbog takvog razvoja događaja Bandić u kasnijoj fazi svoje političke karijere pomno pazio da svojim ljudima osigura posao i pristojnu egzistenciju. I da kadrovsku politiku ne prepušta nikome! Dati nekome kruh u ruke, to je za Bandića vrhunac altruizma koji nije prenosio na svoj suradnike nego ga je obilato izravno konzumirao.

Nakon gubitka izbora došlo je do masovnog napuštanja Saveza komunista Hrvatske. Neki zagriženiji komunisti su se pasivizirali i odustali od politike, a oni pragmatični željni moći i novca priključili su se HDZ-u. Milan Bandić je bio jedan od onih koji su ostali u Savezu komunista i time pokazao političku dosljednost koju je izgubio u svojoj kasnijoj političkoj fazi. U to vrijeme nije bio klasični karijerist nego je očito vjerovao u socijalističku ideju i sve ono što je proklamirala Partija. I danas kada razgovarate s Bandićevim ljudima koji su s njim ostali u Partiji, osjetit ćete kod njih jednu vrstu ponosa i moralne superiornosti u odnosu na „drugove izdajnike“ koji su se zbog „Judinih škuda“ priklonili nacionalističkom HDZ-u ili se sakrili u mišju rupu.

„Nemoguće de se netko učlani u bilo kakvu organizaciju a da nema sklonosti prema idejama koje ta organizacija zastupa. Da je suprotno, Bandić i još nas nekolicina bi prešli u HDZ jer je tada to bilo unosno. A mi smo bili traženi od strane prvoboraca HDZ-a na osnovu svog podrijetla. Ja sam od Imotskoga, a on je iz Hercegovine. A znate koji su ljudi tada isplivali na površinu. S tim ljudima smo se osobno dobro poznavali. Da je bilo kod mene, a pretpostavljam i kod Bandića nekih drugih motiva, onda bi ušli u stranku u kojoj su se ljudi obogatili“, objašnjava Ljubičić zašto su on i Bandić ostali u SDP-u kada to nije bilo lukrativno. Zanimljivo je da su se ova dva partijska druga upoznala tek nakon sloma jednopartijskog sustava.

Početkom devedesetih godina Savez komunista Hrvatske, koji je kasnije dobio demokratsko ime SDP, bio je stranka koja se borila za prelazak izbornog praga i goli opstanak. Bandić je procijenio da je bolje da ostane u takvoj stranci i da polako gradi svoju političku karijeru u "novoj Hrvatskoj". Iako je bio u najboljoj snazi u vrijeme Domovinskog rata, Bandić nije otišao na frontu nego se bavio strankom na Peščenici i polako širio svoj utjecaj. Unatoč tome što je Bandić imao značajan krug ljudi koji su ga podržavali, bez potpore tadašnjeg predsjednika SDP-a Ivice Račana ne bi mogao tako visoko poletjeti. Bandić i Račan su dolazili iz različitih svjetova, ali je iskusni Račan očito procijenio da Bandiću treba pružiti priliku. Možda je Račan u Bandiću i njegovim ljudima vidio sve ono što on nije imao, a to je, između ostaloga, i nevjerojatna radna energija. Međutim, puno je vjerojatnije da je Račan izabrao Bandića kako na to mjesto ne bi došao Zdravko Tomac koji je, tako barem kažu svjedoci vremena, želio preuzeti Partiju u Zagrebu i, što je još važnije, bio je u to vrijeme puno popularniji od Ivice Račana.

Kada je 1993. godine došlo do ukidanja zagrebačkih općina, a Zagreb postao politička cjelina, neposredno nakon toga došlo je i do organizacijske promjene u SDP-u koja je pratila političko ustrojstvo Grada. Milan Bandić ne samo da je preživio sve te rošade nego je postao tajnik zagrebačkog SDP-a, a 1997. godine postao je i predsjednik organizacije, što je tada, iako je zagrebački SDP bio na koljenima, bila značajna funkcija. Počeo je graditi zagrebački SDP od nule. U to vrijeme, nekoliko je ljudi na njega imalo presudan utjecaj. Uz već spomenutog Šikića koji ga je povukao u Komitet i s kojim je i kasnije ostao u dobrim odnosima i rado slušao njegove savjete, Bandić se mogao osloniti i na Slobodana Ljubičića Kikaša koji je osiguravao ekonomsku održivost partije, zatim na Zdravka Tomca koji je bio veza s intelektualnim dijelom partije i Anđelka Leku koji je ulagao u svog perspektivnog zemljaka s kojim je, barem do 1990. godine, bio i politički i ideološki vrlo blizak. Bandić je najviše povjerenja imao u kadrove koji su se kalili u općinskim komitetima. Kada se dokopao gradonačelničke funkcije istaknuta mjesta su, piše u knjizi "Kumek", imali i suradnici iz samoupravnog socijalizma kao što su Mirko Herak, Slavko Kojić, Miljenko Benko i Lidija Tomić s Peščenice, Davor Jelavić koji je došao iz Trnja. Vidoje Bulum je do 1990. godine bio općinski državni odvjetnik u Novom Zagrebu, a kada je Bandić postao gradonačelnik postao je njegov najbliži suradnik. Tomislav Jelić tvrdi da je Bandić posebno držao do savjeta Ivana Šikića koji ga je prvi otkrio i zaposlio u Općinskom komitetu na Peščenici.

Zdravko Tomac je ima značajnu ulogu u političkoj karijeri Milana Bandića Foto: Hina

Posebno je zanimljiva veza Milana Bandića i Anđelka Leke koji je nakon demokratskih promjena bio puno fleksibilniji. Nakon početnog šoka uspostavio je dobre odnose s HDZ-om i obitelji Tuđman koja je kod njega vrlo često dolazila na ručak. Leko je strpljivo i lukavo razvijao svoj biznis s ugostiteljstvom i s vremenom je postao jedan od najvećih hrvatskih hoteljera.

Tomo Jelić, zastupnik HDZ-a u Gradskoj skupštini početkom devedesetih, smatra da je Leko imao izuzetno velik utjecaj na Bandićevu karijeru, s obzirom na to da mu je bio logistička potpora. Drugim riječima, Leko je ulagao u nepoznatog i anonimnog Bandića jednako kao što je Zdravko Mamić ulagao u Modrića, i obojici se posrećilo. Poznato je da je Mamić zaradio goleme novce na Modriću, a Bandić je kada je došao na gradonačelničku poziciju uvijek bio na usluzi svom dobrotvoru Leky.

Jelić se prisjeća da je Bandić i prije dolaska na vlast uvijek bio galantan i da je plaćao ručkove i kavice ispred Charlija, što nikako nije mogao s plaćom srednjerangiranog partijskog funkcionara.

„Anđelko Leko je bio Bandićeva materijalna odskočna daska. Bilo je i drugih poduzetnika koji su u drugoj polovici devedesetih bili skloni SDP-u i koji su ulagali u njegov politički život i karijeru. Živjeti u centru Zagreba i svaki dan se družiti s ljudima iz medija i poslovnog svijeta te, uglavnom, častiti, to si nikako nije mogao priuštiti od bilo kakve političke plaće”, tvrdi Jelić, a njegovo mišljenje potvrđuju i drugi sugovornici Teleskopa.

„Poznavao sam Anđelka jako dobro i znam sigurno da su u bili u jako dobrim odnosima. Potpuno je realna pretpostavka da je Leko financirao Bandića na početku njegove političke karijere. Nikad se nisam bavio tim pitanjem, iako sam bio dovoljno dobar s Anđelkom da sam ga mogao to pitati. Ali to je poprilično logično i vjerojatno...”, tvrdi nekad vrlo utjecajni HDZ-ovac i bliski suradnik Franje Tuđmana koji je tijekom devedesetih godina komunicirao i osobno poznavao gotovo sve važnije aktere političke i društvene scene. Svi odreda opisuju Leku kao vrlo spretnog menadžera koji je izvorno pripadao partijskim strukturama, ali se odmah nakon demokratskih izbora prilagodio novoj vlasti. Zanimljiv je i jedan detalj koji seže do samih početaka hrvatskog višestranačja. Leko je bio jedan od direktora HUP-a Zagreb u sklopu kojeg je bio i hotel Panorama gdje je HDZ trebao održati osnivačku skupštinu. Kada je policija zabranila skup, koji se ipak održao u restoranu na

Jarunu, Leko se potrudio poslati tortu kako bi čestitao Franji Tuđmanu. To samo pokazuje kako je Leko lukavo igrao, imao dobru komunikaciju sa svim političkim opcijama te da je bio vrlo korisna potpora mladom Bandiću koji se spremao osvojiti Zagreb.

Andelko Leko je najbolji primjer spretnog i pragmatičnog tranzicijskog poduzetnika. Bio je veliki prijatelj s komunističkim moćnikom Jurom Bilićem, a onda je nakon prvih demokratskih izbora ugošćavao obitelj Tuđman Foto: Lana Slivar Dominić/Hina

„Leko je tada još uvijek bio veliki, možda i najbolji prijatelj s Jurom Bilićem i on to nikada nije skrivao, ali nakon toga je obitelj Tuđman svake nedjelje, kada god su bili u prilici, ručala kod njega”, otkriva Leko “osjećaj za timing” sugovornik Teleskopa podrijetlom iz Gruda.

Iako je Slobodan Ljubičić Kikaš pokušao u našem razgovoru umanjiti Leko utjecaj u razvoju Bandićeve karijere, nema nikakve sumnje da je on značajno pomogao Bandiću. Tim više što je Leko uspostavio jako dobre odnose i s tehničarskom strujom HDZ-a koju su predvodili Mladen Vedriš i Nikica Valentić, a imao je i dobre odnose s tada vrlo snažnom hercegovačkom strujom u HDZ-u koju je predvodio Gojko Šušak.

Pa iako će hercegovački nacionalisti u razgovoru sočno opsovati „komunjare i udbaše” iz svoga zavičaja, nakon devedesetih su s njima uspostavili zavidno dobru komunikaciju. To se najzornije vidi po tranzicijskom poslovnom uspjehu Andelka Leke.

Kako su HDZ-ovci bili blagonakloni prema onim pripadnicima partije koji su im se priklonili, slično se Milan Bandić odnosio prema HDZ-ovcima koje je zatekao u zagrebačkoj administraciji kada je došao na vlast. Tranzicija od HDZ-a prema Bandićevom SDP-u prošla je prilično glatko, a nekad najgorljiviji HDZ-ovci počeli su se grijati pod Bandićevim skutima.

Naslovna fotografija: Denis Cerić/Hina

VIŠE O TEMI NA: [TELESKOP OTKRIVA MOĆNE VEZE SLOBODANA LJUBIČIĆA KIKASA: Kako je Todorčić pomagao Bandiću još dok je bio u “ilegali”](#)

[TELESKOP OTKRIVA: Bandić se u svojoj kući u Hercegovini tajno sastao i feštao sa Zdravkom Mamićem](#)

Ovaj tekst sufinanciran je sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Facebook Comments